

ĐỀ TÀI: RECHERCHFÄHIGKEIT DER VIETNAMESISCHEN STUDIERENDEN
BEIM ÜBERSETZEN – KHẢ NĂNG TRA CỨU CỦA SINH VIÊN TRONG DỊCH
THUẬT

Sinh viên thực hiện: Chu Thị Hải Yến

Khóa: QH.2013

Giảng viên HD: MA. Nguyễn Thị Ngọc Diệp

Từ khóa: Dịch thuật – Tra cứu – Sinh viên

ZUSAMMENFASSUNG

RECHERCHEFÄHIGKEIT DER VIETNAMESISCHEN STUDIERENDEN BEIM ÜBERSETZEN

Recherchefähigkeit ist eine wichtige Fertigkeit für ÜbersetzerInnen. Wie man diese Fertigkeit richtig beherrscht und entwickelt, ist auch eine große Herausforderung für Studierenden, besonders wenn heutzutage zahlreiche Nachschlagewerke und Hilfsmittel zur Verfügung stehen. Darum müssen die Studierenden ihre vorhandene Nachschlagewerke und Hilfsmittel ganz gut verstehen, um später als professionelle ÜbersetzerInnen zu arbeiten. In dieser vorliegenden Arbeit biete ich ihnen einen Überblick über die Vorteile und Nachteile von typischen Nachschlagewerken und Hilfsmitteln, damit sie sie richtig beim Übersetzen anwenden können. Meine Forschungsgegenstände sind die Recherchefähigkeit der Studierenden beim Übersetzen, die im vierten Studienjahr der deutschen Abteilung an der Fremdsprachenhochschule studieren und die Fachrichtung „Translation“ ausgewählt haben. Die Arbeit bedient sich der Methoden: Fragebogen und Reflexion.

Nachdem die Daten des Fragebogens analysiert wurden, habe ich folgende Schlussbemerkungen. Das beliebteste Nachschlagewerk ist das Internet. Ebenfalls beliebt sind die Hilfsmittel, die online verfügbar sind, zwar Online – Wörterbücher, Online – Sachlexika, Enzyklopädien oder Korpora wie DWDS usw.. Leider ist der Begriff „Korpus“ ganz fremd für Dreiviertel der Studenten, aber wer Korpus kennt, benutzt Textkorpora häufig beim Übersetzen. Meiner Meinung nach sollten deutsche Korpora im Unterricht vorgestellt werden. Es dient den Studierenden nicht nur zum Übersetzen sondern auch zum Deutschlernen. Im Vergleich zu Online – Wörterbüchern sind gedruckte Wörterbücher ganz selten verwendet, weil die Arbeit mit solchen Wörterbüchern im Vergleich mit Online – Wörterbüchern generell länger dauert. Obwohl die Online – Hilfsmittel sehr oft beim Übersetzen angewandt sind, verwenden die meisten Studierenden Google - Translate nicht häufig, um eine gute Entsprechung zu suchen weil es nicht zu prestigigen Nachschlagewerken gehört. Sie greifen meistens

zu ihm, um die Rohübersetzung - die allgemeine Bedeutung des Wortes zu finden. Mit Hilfe von ihm recherchieren sie das gesuchte Wort weiter in anderen Nachschlagewerken sowie Hilfsmitteln. Zu einsprachigen Wörterbüchern greifen sie häufiger als zu zweisprachigen. Daneben sind Glossare bzw. Datenbanken und Hilfstexte wie Hintergrund- und Paralleltexte für sie auch keine beliebte Mittel beim Übersetzen. Die Arbeit mit Hilfstexten dauert länger als mit anderen Hilfsmitteln, denn man muss den Text durchlesen, Informationen sortieren. Es fordert von uns dazu noch die Entscheidungsfähigkeit.

Im Großen und Ganzen sollten die Studierenden alle Nachschlagewerke und Hilfsmittel richtig kombinieren und benutzen, um das bestmögliche zielsprachliche Äquivalent für das gesuchten Wort herauszufinden.

Đề tài: KHẢ NĂNG TRA CỨU CỦA SINH VIÊN TRONG DỊCH THUẬT
RECHERCHFÄHIGKEIT DER VIETNAMESISCHEN STUDIERENDEN
BEIM ÜBERSETZEN

Tra cứu là một trong những kỹ năng quan trọng đối với các biên dịch viên. Câu hỏi đặt ra là, sinh viên ngành dịch làm sao có thể sử dụng hợp lý và phát triển kỹ năng này một cách tốt nhất. Đây cũng là một thách thức lớn đối với sinh viên, đặc biệt trong bối cảnh công nghệ thông tin phát triển, chúng ta càng ngày càng có nhiều các phương tiện phục vụ cho việc tra cứu. Do đó sinh viên phải nắm vững cũng như hiểu rõ những loại phương tiện hỗ trợ tra cứu này, từ đó chuẩn bị tốt hành trang để trở thành các biên dịch viên chuyên nghiệp. Thông qua bài nghiên cứu này tôi muốn đem đến cho các bạn sinh viên định hướng Phiên dịch Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Đức một cái nhìn tổng quan về các mặt ưu nhược điểm của một số loại phương tiện tra cứu phổ biến trong dịch thuật, từ đó giúp các sinh viên có thể ứng dụng những phương tiện này một cách đúng đắn phù hợp vào trong dịch thuật. Đối tượng tham gia trả lời bảng hỏi online là các bạn sinh viên đang học năm thứ 4 định hướng Phiên dịch của Khoa Ngôn ngữ và Văn hóa Đức – Trường Đại học Ngoại Ngữ – Đại học Quốc gia Hà Nội. Để tiến hành nghiên cứu tôi đã sử dụng phương pháp nghiên cứu bằng bảng hỏi và đánh giá.

Sau khi tiến hành phân tích các câu trả lời từ bảng hỏi, tôi rút ra một số kết luận như sau. Loại phương tiện tra cứu được yêu thích nhất trong dịch thuật là internet. Bên cạnh đó các loại phương tiện hỗ trợ tra cứu với hình thức online cũng được nhiều sinh viên dùng để tra cứu từ và thông tin, ví dụ như từ điển online, bách khoa toàn thư, từ điển chuyên ngành online hoặc là các loại corpus tiếng Đức như DWDS, ... Hiện nay khái niệm corpus còn khá lạ lẫm với sinh viên, tuy nhiên số sinh viên nếu như đã biết đến khái niệm này đều dùng corpus để hỗ trợ trong dịch thuật. Do đó, Corpus nên được đưa vào chương trình học của sinh viên. Đây cũng là một nguồn hữu ích phục vụ cho việc học tập cũng như nghiên cứu ngôn ngữ.

Sinh viên rất ít khi dùng từ điển giấy, bởi lẽ so sánh với việc dùng từ điển online thì việc tra cứu bằng từ điển giấy tốn nhiều thời gian hơn. Tuy các phương tiện hỗ trợ tra

cứu online được sinh viên dùng nhiều nhưng Google – Translate không được sinh viên dùng nhiều, và đánh giá đó là một loại phương tiện tra cứu không đáng tin cậy. Sinh viên thường dùng Google – Translate để có cái nhìn tổng quan về văn bản và chỉ coi đó như là một nguồn tài liệu tham khảo. Sau khi dùng Google – Translate sinh viên thường dùng những dùng những gợi ý đó để tiếp tục tra cứu trên các phương tiện khác.

Giữa loại từ điển một chiều Đức – Đức và loại hai chiều Đức – Việt thì sinh viên thường dùng loại một chiều. Các loại văn bản hỗ trợ cũng không được sinh viên dùng nhiều bởi với các loại văn bản này, sinh viên phải đọc nhiều và biết cách chọn lọc thông tin. Mà mục đích của hầu hết sinh viên là nhanh chóng tìm ra được nghĩa tương đương của từ cần tìm, do đó các văn bản này không được sinh viên ứng dụng nhiều vào dịch thuật. Bảng chú giải thuật ngữ cũng không được sinh viên dùng nhiều khi tiến hành dịch, bởi hầu hết sinh viên chưa có nhiều kinh nghiệm dịch trong các lĩnh vực chuyên ngành, nên bảng chú giải thuật ngữ của sinh viên chỉ gồm có những từ đã học được trong giờ học hoặc các từ xuất hiện trong lúc đi thực tập. Với lý do này các bạn sinh viên thường không sử dụng phương tiện này nhiều.

Tóm lại, sinh viên phải biết kết hợp sử dụng nhiều phương tiện tra cứu cùng một lúc, không nên tin hoàn toàn vào một loại công cụ tra cứu nào và cần phải nâng cao thêm khả năng đánh giá, chọn lọc thông tin để tăng hiệu suất dịch thuật.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Best, J. /Kalina, S. (2002): *Übersetzen und Dolmetschen*. Tübingen: A. Frank UTB.
2. Höning, Hans G. (1998). *Textverstehen und Recherchieren* in: Snell- Hornby.
3. Kautz, U. (2002): *Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens*. München: Goethe Institut.
4. Koller, W. (2004): *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Wiesbaden: Quelle & Meyer.
5. Kußmaul, P. (2010): *Verstehen und Übersetzen*. Ein Lehr- und Arbeitsbuch. Tübingen: Narr.
6. Nord, B. (2002): *Hilfsmittel beim Übersetzen: eine empirische Studie zum Rechercheverhalten professioneller Übersetzer*. Frankfurt am Main: Lang
7. Nord, C. (2010): *Fertigkeit Übersetzen. Ein Kurs zum Übersetzenlehren und -lernen*. Berlin: BDÜ Fachverlag.
8. *Langenscheidt Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache (Neubearbeitung - Hrsg. von der Langenscheidt - Redaktion) 2010*; Langenscheidt; Berlin, München, Wien, Zürich, New York
9. Lemnitzer, Lothar/Zinsmeister, Heike (2006): *Korpuslinguistik: Eine Einführung*. Tübingen: Narr.

10. Lüdeling, Anke & Walter, Maik (2010) *Korpuslinguistik*. In: Krumm, Hans-Jürgen; Fandrych, Christian; Hufeisen, Britta; Riemer, Claudia (Hrsg.) *Handbuch Deutsch als Fremd- und Zweitsprache*. (Neubearbeitung). HSK 35. Mouton de Gruyter, Berlin.
11. Scherer, Carmen (2006): *Korpuslinguistik*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.
12. Snell-Hornby, Mary, Hans Hönig und P. A. Schmitt (1999). (Hrsg.): *Handbuch Translation*. Tübingen: Stauffenburg.
13. <http://www.duden.de> (Zugriff am 20. 12. 2016)
14. <http://www.uebersetzungswissenschaft.de/hilfsmittel.pps> (Zugriff am 15.12.2016)
15. <https://www.dwds.de/> (Zugriff am 10.02.2017)
16. <http://wortschatz.uni-leipzig.de/> (Zugriff am 10.02.2017)
17. <https://www.goethe.de/de/spr/mag/20454877.html> (Zugriff am 01.02.2017)
18. <https://www.google.com.vn/search?q=wei%C3%9Fe+haare&oq=wei%C3%9Fe+Haa&aqs=chrome.1.69i57j0l7.12619j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (Zugriff am 02.02.2017)
19. <http://de.pons.com/> (Zugriff am 26.12.2016)
20. <http://de.langenscheidt.com/> (Zugriff am 26.12.2016)
21. <http://de.pons.com/> (Zugriff am 26.12.2016)
22. <http://www.xn--webseitenbersetzen-u6b.de/google-translator-fuer-webseiten-uebersetzungen-nutzen/> (Zugriff am 05.01.2017)
23. https://www.linguistik.hu-berlin.de/de/institut/professuren/korpuslinguistik/lehre/alte_jahrgaenge/ws-2005/gk-korpuslinguistik/pdf/typen-aufbau-korpora.pdf (Zugriff am 05.01.2017)